

Een tuin van Broese van Groenou

Hejmo Nia' aan de Parkweg is een van de weinige huizen in het Van Stolkpark met een tuin waarin nog oorspronkelijke details te zien zijn van de tuinarchitect.

In dit geval ook de architect van het huis: Dolf Broese van Groenou (1880-1961).

Dolf bouwde 'Hejmo Nia' in 1907 in opdracht van zijn vader Wolter. 'Hejmo Nia', esperanto voor 'Ons Huis', was het ouderlijk huis voor de zeven kinderen van de suikerplanter. Drie van hen vlevden er tijdens hun Europees verlof. Dochter Suzanna van Rees woonde er tot het begin van de jaren dertig, eerst alleen, later met haar gezin. Mien van Wulfften Palthe en Miel Coops woonden er met man en kinderen en drie andere gezinnen van '35 tot de evacuatie. De geschiedenis van huis en bewoners is uitgebreid beschreven door Menno van der Laan in 'Die Haghe', 1988, pp. 127-147. Het boekje 'Brieven van Aletta H. Jacobs aan de familie Broese van Groenou', bezorgd en ingeleid door Inge de Wilde, laat zien dat de Broeses interessante, vooruitstrevende, actieve mensen waren, betrokken bij de grote nationale en internationale kwesties van die dag: vrouwenkiesrecht en vrouwenarbeid, de vredesbeweging, onderwijs (de tuinkamer van 'Hejmo Nia' herbergde in 1914 het eerste Montessori-klasje in Nederland).

De huizen

De huizen die Dolf Broese van Groenou bouwde, waren voor die tijd zeer modern. 'Hejmo Nia' met al zijn niveauverschillen en versieringen straalt het uit in al zijn details: 'Nieuwe Kunst', de Nederlandse variant van Art Nouveau. Broese was een gewild architect. Ook in de familie: de Coopsen gingen in 1909 wonen in een door hem in 1906 gebouwd huis, Van Lennepweg 34. Voor de Palthes verbouwde hij het in 1904 door Eshuis ontworpen 'Tubantia' op de hoek Van Stolkweg/Parkweg, nu de villa van het VCL. Ze verhuisden in 1921 naar een door hem gebouwde, inmiddels afgebroken, villa aan de Tobias Asserlaan, die ze weer 'Tubantia' noemden. In Wassenaar zette hij 'Rhynouwe' neer voor zijn schoonmoe-

der, voor zichzelf bouwde hij er in 1908 'De Hoeve'. In de Willem Lodewijklaan bouwde hij 'Tirsa' voor zijn broer, en Javastraat 2a (net gerestaureerd) werd voor zijn nichtje. De buitenhuizen 'Groenouwe' bij Loenen op de Veluwe en 't Kruisselt' bij Oldenzaal (1920) zijn ook van zijn hand.

Baksteen

De tuin van 'Hejmo Nia' heeft, net als het huis, de sfeer van vroeger behouden. Achter zijn nog enkele bouwkundige elementen van de oorspronkelijke aanleg aanwezig. Ze getuigen van Dolfs voorliefde voor baksteen met versiering. Een vijver met versierde achterkant. Keermuurtjes die de hoogteverschillen van de duintuin accentueren. Een gemetseld paadje met treden. Het leidt naar boven, naar de plek waar vroeger het ronde theeterras van grind was, met de ronde, bank met witte spijltjes. Een paadje loopt van dit terras naar een dichterbij het huis gelegen, hoger terras. Hier stond oorspronkelijk een tuinhuisje dat men met de zon mee kon draaien. Van deze plek kon je via een houten

brug naar de eerste verdieping van het huis. Je kon ook naar beneden lopen naar de achterkant en, via een nog bestaand poortje, naar de zijkant van het huis. Daar was een schaduwborder met *Pachysandra terminalis*.

De achtertuin vroeger en nu

De achtertuin vroeger (collectie mevrouw W.E.S. Coops) en nu (foto's Ir. B. Steinmetz). De achterkant van 'Hejmo Nia' met de architect, Dolf Broese van Groenou, en Netty von Oven-Broese van Groenou te paard bij de deuren van de tuinkamer, ± 1912. Het huis in de sneeuw, 1980, gefotografeerd door Van Nessel Lissa, links voor de vijver, rechts de 'brug' van het balkon naar het bastion. Hermann Gerhard von Oven staat voor dit bastion met het draaiende tuinhuisje. Op dezelfde hoogte rechts is de bank op het theeterras nog net te zien. Een paar jaar eerder (±1918) is Hermann gefotografeerd met een wit kapje in de zandbak, vlakbij die bank, spelend met Louise en Theo van Rees (r). En nog weer eerder, toen de bank nog groen was, zat grootvader Wolter er met de bijna even oude babies Milisa Coops en

Louise van Rees (1913). Voor het theeterras, op het trapje naar de vijver in 1926: Theo van Rees, Frits Vijzelaar, Santi van den Toorn-Schreuder van de Coolwijk, Suzanne van Rees-Broese van Groenou, Louise van Rees, ? Jeanette en Constant van Rees. Dit trapje en de vijver met de bijzondere bakstenen versiering bestaan nog, evenals de treden van het grasveld achter de tuinkamer naar de vijverpartij.

